

Một số giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục thể chất cho sinh viên Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Nguyễn Văn Việt*; Đỗ Hữu Trung*

*ThS, Khoa KHTT & SK- Trường Đại Học Thủ Đô Hà Nội

Received: 13/3/2023; Accepted: 15/3/2023; Published: 04/4/2023

Abstract: The article presents the current situation and some solutions to improve the quality of physical education for students at Hanoi Capital University. Since then, the results of the solution implementation are considered to be relatively positive, which can be widely applied to improve the quality of subject teaching.

Keywords: Physical education, Hanoi Capital University.

1. Đặt vấn đề

GDTC trong trường đại học là bộ phận quan trọng của mục tiêu giáo dục đào tạo, đồng thời là một mặt giáo dục cho thế hệ trẻ, tạo ra lớp người tri thức mới, có năng lực phẩm chất, có sức khỏe, đó là những con người “Phát triển trí tuệ, cường tráng về thể chất, phong phú về tinh thần, trong sáng về đạo đức”. Mục tiêu giáo dục của nhà trường không chỉ thực hiện nhiệm vụ giáo dục về trí tuệ khoa học, tri thức nghề nghiệp, mà còn giúp sinh viên trở thành con người có sức khỏe lành mạnh. Mục tiêu chiến lược này thể hiện ở những yêu cầu mới bức bách về sức khỏe, về thể chất, thể lực của lớp người lao động mới trong công cuộc đổi mới nền kinh tế xã hội, đặc biệt là nền kinh tế trí thức nhằm phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa hiện đại hóa đất nước ta hiện nay.

Trong những năm qua, đã có không ít những công trình nghiên cứu khoa học, những buổi hội thảo có ý nghĩa với nội dung xoay quanh những vấn đề cấp bách về GDTC của trường học nói chung và khối đại học chuyên nghiệp nói riêng, với mục đích nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập môn GDTC trong nhà trường. Đến nay, hầu hết các trường đại học hầu hết đều đã có những bước tiến rõ rệt trong việc giảng dạy nội dung chương trình môn học GDTC, có nhiều cải tiến về phương pháp giảng dạy, nhiều giải pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy học. Song song với những đổi mới và tiến bộ trên, hoạt động GDTC trong các trường học vẫn gặp nhiều khó khăn, bất cập, chưa đáp ứng yêu cầu mục tiêu GDTC và phát triển sự nghiệp thể dục thể thao của cả nước. Điều này đòi hỏi cần phải phân tích những khó khăn thực trạng và có giải pháp cụ thể được đặt ra nhằm mục tiêu nâng cao hiệu quả giáo dục sức khỏe cho sinh viên.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng GDTC tại trường Đại Học Thủ Đô Hà Nội

Trong trường Đại học Thủ đô Hà Nội, GDTC chính khóa do khoa Khoa học Thể thao và Sức khỏe đảm nhiệm, còn các hoạt động TDTT ngoại khóa khác lại do các đơn vị chức năng khác phụ trách. Đánh giá chung về thực trạng hiện nay các giảng viên của trường đều có chung nhận định là công tác GDTC và TDTT cũng như hoạt động vui chơi giải trí trong trường đại học Thủ đô Hà Nội còn thiếu và chưa quan tâm đúng mức, nhà trường chưa coi trọng công tác GDTC nhằm rèn luyện nâng cao sức khỏe, nâng cao tầm vóc, thể trạng người Việt. Sân bãi nhà thể chất, các trang thiết bị đã xuống cấp và còn thiếu về số lượng chất lượng. Chương trình GDTC tại Trường Đại học Thủ đô Hà Nội so với các trường khác là tương đối “nặng”, vì phần lớn sinh viên là nữ, cơ sở vật chất phục vụ cho việc học tập môn GDTC còn nhiều hạn chế. Mặt khác, đội ngũ giảng viên Trường Đại học Thủ đô Hà Nội lại phân tán giảng dạy tại 3 cơ sở cũng ảnh hưởng không nhỏ tới chất lượng giảng dạy môn học GDTC. Tuy nhiên, khi học tập tại cơ sở 2 các sinh viên được ăn ở tập trung cũng là điều kiện thuận lợi để thực hiện quá trình tự học ở giờ thể thao ngoại khóa nhằm phát triển thể chất cho sinh viên. Trong quá trình đào tạo, Trường Đại học Thủ đô Hà Nội luôn đảm bảo thực hiện nghiêm túc và hoàn thành đầy đủ nội dung chương trình GDTC theo đúng nội dung chương trình được Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định. Tuy nhiên, qua đánh giá về thực trạng thực hiện công tác GDTC của nhà trường giai đoạn hiện nay cho thấy vẫn còn một số hạn chế nhất định như: Nhận thức của sinh viên về học tập nội dung GDTC còn bị xem nhẹ hơn học tập các nội

dung khác. Ý thức tích cực, tự giác tham gia các hoạt động ngoại khóa rèn luyện thể chất của sinh viên còn nhiều hạn chế. Sự phối hợp trong quản lý và tổ chức hoạt động ngoại khóa còn nhiều bất cập như: Chưa có chương trình thực hiện và kế hoạch phân công trách nhiệm cụ thể; phương pháp dạy học và hình thức tổ chức lớp học GDTC của giáo viên hiện vẫn còn đơn điệu, rập khuôn, máy móc, mang tính ghi nhớ thụ động, chưa sử dụng hợp lý cơ sở vật chất hay phương tiện dạy học và chưa phát huy được tính tích cực của học viên. Cơ sở vật chất, trang thiết bị dụng cụ và các điều kiện đảm bảo cho công tác TDTT chung của trường là còn thiếu chưa phục vụ tốt cho giờ học GDTC chính khóa và cũng như cho các hoạt động ngoại khóa. Tuy nhiên, hiện nay cơ sở vật chất và các công trình TDTT tuy có được tu bổ, song đều trong tình trạng bắt đầu xuống cấp, rất cần sự đầu tư và nâng cấp đảm bảo việc sử dụng hiệu quả các công trình hiện có. Kinh phí dành cho GDTC chính khóa và hoạt động ngoại khóa đều tăng lên theo từng năm nhưng do số lượng sinh viên tăng nhanh nên với lượng kinh phí trên vẫn chưa thể đáp ứng đủ cho nhu cầu thực tiễn đòi hỏi. Mặt khác, việc sử dụng kinh phí còn mang tính dàn trải, chưa có trọng tâm và đúng trọng điểm dẫn đến kết quả sử dụng hiện vẫn chưa đạt hiệu quả cao. Số lượng sinh viên mỗi khóa tăng đều qua từng năm, nhưng kết quả học tập GDTC vẫn duy trì được tỉ lệ học viên đạt điểm mức xếp loại khá là cao nhất và thay đổi tương đối ổn định trên 30%. Vấn đề cần phải được quan tâm hiện nay là số lượng học viên đạt loại yếu đã có xu hướng tăng lên khoảng 4-5% trong những năm học gần đây (2018-2019). Kết quả kiểm tra tiêu chuẩn rèn luyện thân thể hằng năm thì tỉ lệ xếp loại đạt chiếm ưu thế cao nhất 70% vào những năm học (2012-2013) và có xu hướng giảm là 62% ở năm học 2016-2017. Tỉ lệ loại giỏi chỉ đạt ở mức từ 4-6% qua các năm học. Số sinh viên xếp loại không đạt chiếm tỉ lệ thấp nhất và có sự cải thiện theo xu hướng giảm dần tuy không nhiều.

Từ thực tiễn GDTC những năm gần đây, Khoa Khoa học Thể thao và Sức khỏe tại Trường Đại học Thủ đô Hà Nội cơ bản đã xác định được những nguyên nhân chính ảnh hưởng đến hiệu quả công tác GDTC tại nhà trường. Tuy nhiên, để có những thông tin khách quan, chúng tôi đã tiến hành phỏng vấn lấy ý kiến từ 100 cán bộ quản lý, cán bộ giảng viên và học viên của Trường, từ đó xác định mức độ ảnh hưởng đến chất lượng công tác GDTC tại nhà trường. Qua đó, có thể phân loại các nguyên nhân thành 3 nhóm

ảnh hưởng: *Nhóm thứ nhất* là các nguyên nhân chủ yếu, chiếm tỉ lệ cao trong 8 nội dung đánh giá: Thể trạng sức khỏe đầu vào của học viên chiếm 20% ý kiến; 18% ý kiến cho rằng nội dung hoạt động TDTT ngoại khóa chưa phù hợp; thời lượng dành cho GDTC chính khóa còn thiếu chiếm đến 16%.

Nhóm thứ hai là các nguyên nhân ảnh hưởng trung bình: Nhận thức về GDTC của học viên còn hạn chế chiếm 15%. Do cơ sở vật chất và dụng cụ tập luyện còn thiếu chiếm 12% tiếp đến phương pháp dạy học và hình thức tổ chức lớp học chiếm 7%. *Nhóm thứ ba* là các nguyên nhân ảnh hưởng thứ yếu: Do sự phối hợp giữa các phòng chức năng chiếm 7%, thời khóa biểu sắp xếp chưa phù hợp chiếm 5%.

2.2. Kiến nghị một số giải pháp nâng cao chất lượng GDTC tại Trường Đại học Thủ Đô Hà Nội

Thông qua phân tích nguyên nhân dẫn đến thực trạng đào tạo GDTC của Trường Đại học Thủ Đô Hà Nội chưa thực sự như mong muốn, tháng 2/2022, chúng tôi tiến hành nghiên cứu xây dựng và lấy ý kiến từ 100 các chuyên gia, cán bộ quản lý và giáo viên GDTC trong nhà trường về nhóm giải pháp thông qua hình thức phỏng vấn. Sau đây là nội dung tổng hợp về các giải pháp góp phần nâng cao chất lượng GDTC của nhà trường:

Một là, tăng thời lượng dành cho GDTC chính khóa từ 3 tín thành 4 tín. Đây là giải pháp được đánh giá cao trong nhóm các giải pháp đưa ra. Việc tăng thêm thời lượng dành cho GDTC sẽ đảm bảo việc nâng cao chất lượng các môn học trong GDTC, bởi số lượng nhiều môn học được đưa ra nhưng thời lượng thì chưa đủ để sinh viên có thể vừa học lý thuyết vừa thực hành.

Hai là, hoàn thiện hệ thống cơ sở vật chất và dụng cụ tập luyện. Đối với GDTC, việc sử dụng tối ưu các trang thiết bị, dụng cụ tập luyện và các giáo cụ trực quan (xây dựng quy định sử dụng các trang thiết bị, dụng cụ sân bãi, hệ thống giáo cụ trực quan) là hết sức quan trọng. Nếu các trang thiết bị, cơ sở vật chất được chuẩn bị tốt sẽ cho phép sinh viên, giảng viên khai thác trong thời gian học chính và ngoại khóa). Bên cạnh đó, cần nâng cấp cơ sở vật chất phục vụ cho chính khóa và ngoại khóa: tăng đầu tư cơ sở vật chất, cải tạo, nâng cấp cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ hoạt động TDTT (ưu tiên xây dựng, cải tạo, sửa chữa nâng cấp sân tập, nhà tập, phòng tập thể lực - thể hình, tận dụng tối đa điều kiện hiện có phục vụ giảng dạy, tập luyện chính - ngoại khóa). Tạo cơ chế chính sách “xã hội hóa” để khai thác có hiệu quả cơ sở vật chất phục vụ cho TDTT. Các hoạt động ngoài giờ

có thu phí nên ưu tiên cán bộ, viên chức, sinh viên; giao khoán công việc, trách nhiệm, quyền lợi cho cá nhân, tập thể.

Ba là, đa dạng hóa nội dung chương trình GDTC chính khóa và hoạt động TDTT ngoại khóa có sự hướng dẫn của cán sự thể dục, với 66,4% ý kiến đồng ý. Để thực hiện giải pháp này, cần tăng cường vai trò của các câu lạc bộ TDTT bằng cách thành lập, đưa vào hoạt động các câu lạc bộ TDTT theo hình thức xã hội hoá (bám sát kế hoạch của Hội Thể thao của Trường, câu lạc bộ có quy chế, chương trình hoạt động cụ thể, tích cực). Nâng cao chất lượng của các đội tuyển thể thao (xây dựng kế hoạch, chương trình huấn luyện, áp dụng các phương pháp huấn luyện mới đảm bảo hiệu quả tập luyện). Tổ chức thi đấu, kiểm tra, giao hữu thể thao (theo kế hoạch, thường xuyên tổ chức các giải truyền thống hàng năm, qua đó tạo sân chơi lành mạnh cho cán bộ viên chức, sinh viên). Định kì một năm 1 lần tổ chức giải truyền thống toàn trường (xen kẽ nhau giữa các kì của các môn thể thao). Để tổ chức thi đấu giao hữu TDTT thì cần tăng cường kinh phí cho các hoạt động TDTT chính khóa và ngoại khóa .

Bốn là, đổi mới phương pháp dạy học và hình thức tổ chức lớp học. Công bố mục tiêu đào tạo, chuẩn đầu ra, yêu cầu, nội dung môn học, phương pháp đánh giá kiểm tra, thi (công khai chương trình đào tạo, nội dung, yêu cầu, phương pháp đánh giá, kiểm tra, thi; tiêu chuẩn đánh giá xếp loại thể lực trên hệ thống trang mạng nội bộ). Tăng cường các bài tập thể lực (tăng cường các bài tập thể lực giúp sinh viên phát triển thể lực, nâng cao kết quả học tập môn GDTC, rèn luyện tính kỉ luật, đoàn kết, tính tập thể trong sinh hoạt, trong cuộc sống).

Năm là, tăng cường tổ chức các hoạt động tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức cho cán bộ, giảng viên và sinh viên về vị trí, vai trò, tác dụng của TDTT, vai trò, vị trí và tác dụng của GDTC, TDTT.

Sáu là, hoàn thiện các chính sách hỗ trợ đào tạo nâng cao trình độ của giảng viên và cán sự thể dục trong sinh viên. Hiện thời, Trường chưa có chính sách khuyến khích, chưa quan tâm đúng mức đến việc hỗ trợ đào tạo nâng cao trình độ của cán bộ, giảng viên GDTC, chưa khuyến khích các cán sự trong sinh viên. Vì vậy, cần bồi dưỡng nâng cao trình độ nghiệp vụ cho giảng viên TDTT, phân công trách nhiệm cho từng nhóm, từng cán bộ giảng dạy, hoàn thành các chức trách nhiệm vụ, phát triển hoạt động TDTT của Trường, xây dựng cơ chế hỗ trợ giảng viên để họ có

động lực học tập bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, động viên các cán sự thể dục tăng cường hỗ trợ hoạt động TDTT trong sinh viên.

Bảy là, chú trọng tăng cường công tác phối hợp giữa các phòng chức năng trong việc triển khai đồng bộ các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy GDTC.

Tám là, tăng cường sự quan tâm của lãnh đạo đối với hoạt động TDTT trong việc phát triển hoạt động TDTT, tăng cường cơ sở vật chất thiết bị... cho công tác GDTC. Ngoài ra, các cấp lãnh đạo nên sắp xếp thời gian ngoài giờ để tham gia tập luyện ít nhất một môn thể thao, làm hình mẫu để khuyến khích cán bộ viên chức cũng như sinh viên tham gia tập luyện TDTT.

3. Kết luận

Công tác GDTC tại Trường Đại học Thủ Đô Hà Nội trong những năm qua, tuy đã đáp ứng được một số yêu cầu nhất định, song vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế. Hiệu quả GDTC cho học viên của Trường còn chưa cao, chưa phát huy hết tiềm năng giảng dạy của giảng viên cũng như sự học tập, rèn luyện của học viên. Vì vậy, việc nghiên cứu, xây dựng các giải pháp cho vấn đề này là rất cần thiết. Bước đầu đánh giá cho thấy, kết quả thực hiện các giải pháp đề xuất trong bài là tương đối khả quan và có thể áp dụng rộng rãi để nâng cao chất lượng GDTC cho sinh viên Nhà trường nhằm nâng cao thể lực cho các em, nâng cao hiệu quả giảng dạy môn học trong nhà trường.

Tài liệu tham khảo

1. Dương Nghiệp Chí - Trần Đức Dũng - Tạ Hữu Hiếu - Nguyễn Đức Văn (2004). *Đo lường thể thao*. NXB Thể dục thể thao.
2. Lê Văn Long (2010). *Tuyển tập nghiên cứu khoa học giáo dục thể chất, y tế trường học*. NXB Thể dục thể thao.
3. Nguyễn Thiết Tình (1993). *Nghiên cứu khoa học trong thể dục thể thao*. NXB Thể dục thể thao.
4. Nguyễn Thu Nga (2017). *Một số biện pháp rèn luyện kĩ năng dạy học cho sinh viên đại học sư phạm ngành Giáo dục thể chất*. Tạp chí Giáo dục, số 418, tr 49-53.
5. Nguyễn Thị Trâm - Bùi Thị Hiền (2011). *Đổi mới phương pháp giáo dục thể chất cho sinh viên đại học, cao đẳng theo hướng tích cực hóa hoạt động của người học*. Tạp chí Giáo dục, số 259, tr 57-58.
6. Nguyễn Toán - Phạm Danh Tôn (2000). *Lí luận và phương pháp thể dục thể thao*. NXB Thể dục thể thao.